

Ņemot vērā, ka nozarē PPP projektu realizācija ir tikai nesen uzsākta, ir jāizvērtē nozarē nepieciešamie investīciju projekti saistībā ar nozares plānošanas dokumentiem. Izvērtējot nozares plānošanas dokumentus un pieejamo informāciju, var identificēt šādas infrastruktūras nepieciešamības¹: izglītības iestāžu atjaunošana, vispārējās izglītības iestāžu tīkla optimizēšana un pirmsskolas mācību iestāžu būvniecība.

- 1. Izglītības iestāžu atjaunošana**, pirmkārt, veicot neatliekamos avārijas remontus (jumti, sienas, pamati), kā arī secīgi veicot darbus, no kuriem ir atkarīga izglītības iestāžu funkcionēšana - siltumapgādes, apkures, elektroapgādes, ugunsdrošības sistēmu renovācija un modernizācija. Būtiski trūkumi ir novērojami ēdināšanas bloku neatbilstībā ES normām, - vairāk kā 80% izglītības iestādēs. MK 27.12.2002. noteikumu Nr.610 37.punkts nosaka, ka – „Iestādei ir centralizēta vai autonoma aukstā un karstā ūdens apgāde, sadzīves kanalizācijas sistēma, kā arī lietus ūdens novadīšanas sistēma ēkai un teritorijai.”, - telpām obligāti jābūt apgādātām ar karsto ūdeni. Šīs prasības neizpilde konstatēta 54% no pārbaudītajām skolām.

Lai varētu īstenot **Latvijas sporta politikas pamatnostādnes**, ir nepieciešams radīt pietiekamu, optimālu un mūsdienu prasībām atbilstošu tehnisko bāzi un nodrošināt sporta būvju tehniskā stāvokļa uzlabošanu valstī, kā to paredz valdības deklarācija. Pagaidām Latvijā nav daudz pašvaldību, kas varētu ieguldīt līdzekļus lielu un apjomīgu sporta bāzu un kompleksu būvniecībā. Valstī ir maz mūsdienu prasībām atbilstošu sporta kompleksu, arī pie izglītības iestādēm nav daudz lielu sporta kompleksu. Valstij sadarbībā ar vietējām pašvaldībām jāuzņemas atbildība par šādiem dažādu līmeņu sporta būvju attīstības virzieniem:

- **Nacionālās sporta bāzes** - rekonstrukcija, kapitālais remonts, pārbūve un labiekārtošana atbilstoša starptautisko sporta veidu federāciju prasībām. Tādu pasākumu nodrošināšana sporta būvju celtniecības un rekonstrukcijas gaitā, kuri padara šos objektus pieejamus cilvēkiem ar kustību traucējumiem.
 - **Vietējas nozīmes sporta bāzes** - rekonstrukcija, kapitālais remonts, labiekārtošana, pārbūve. Tādu pasākumu nodrošināšana sporta būvju celtniecības un rekonstrukcija gaitā, kuri padara šos objektus pieejamus cilvēkiem ar kustību traucējumiem.
 - **Mācību iestāžu sporta bāzes** - iesākto sporta būvju celtniecības un rekonstrukcijas darbu pabeigšana.
 - **Jaunu sporta bāzu celtniecība** - Jaunu sporta bāzu celtniecība katrā Latvijas reģionā, saskaņā ar valsts sporta būvju normatīviem un starptautisko sporta veidu federāciju prasībām.
- 2. Vispārējās izglītības iestāžu tīkla apsaimniekošanas optimizēšana.** Izglītības infrastruktūras attīstība ir cieši saistīta ar izmaksu efektivitātes palielināšanu izglītības sistēmā, ēku uzturēšanas izdevumu samazināšanu, racionālu telpu un cilvēkresursu izmantošanu. Izglītības iestāžu ēku kopējās inženiertehnisko uzlabojumu izmaksas ir LVL 650 000 000,-, ņemot vērā ēku pilnīgas atjaunošanas un nepieciešamo papildu ēku (sporta zāļu, ēdnīcu, internātu u.c.) izbūves izmaksas. Saglabājoties pašreizējam investīciju apmēram, pēc desmit gadiem Latvijā atjaunojamo izglītības iestāžu īpatsvars būs 60%, to atjaunošanai būs nepieciešami LVL 500 000 000,-. Prioritāro uzlabojumu izmaksas ir apmēram LVL 150 000 000,-, kas ir 30 reizes vairāk, nekā gada laikā tiek investēts infrastruktūras attīstībā no valsts un pašvaldību budžetiem².

¹ Izglītības un zinātnes investīciju programma 2005-2009. gadam

² Izglītības un zinātnes investīciju programma 2005-2009. gadam

Kopsummā 2005.gadā izglītības nozarē ir identificēti 246 investīciju projekti par kopējo summu LVL 67 973 146,- (2005.gada cenās)³. Pieminēto projektu vidū ir vispārizglītojošās skolas, speciālas skolas, pirmsskolas mācību iestādes, kā arī sporta objekti.

Praksē izglītības iestādes ar dažādām metodēm mēģina piesaistīt papildus finansējumu savu vajadzību risināšanai - piesaistot audzēkņu vecāku finansiālo atbalstu (mēneša maksas, īpašo projektu maksas, piesaistot sponsorus, atbalstītājus u.c. veidā). Tomēr šāds modelis nenodrošina risinājumu projektiem, kur nepieciešami kapitālieguldījumi – siltināšana, sporta zāles, jauni korpusi, ēdnīcas uzlabojumi u.tml.

Pēdējā gada laikā ir vērojama Izglītības un zinātnes ministrijas aktivitāte dažādu infrastruktūras objektu sakārtošanā, vērojami publiskie iepirkumu konkursi par skolu renovāciju. Valsts budžetā paredzētie izdevumi kapitālieguldījumiem izglītības nozares infrastruktūrā ir LVL 19 689 997,- (2007. gads)⁴.

- 3. Pirmsskolas izglītības mācību iestādes (PII).** Informatīvajā ziņojumā „Par pasākumu plānu jaunu pirmsskolas izglītības iestāžu būvniecībai” LR Ekonomikas ministrija ir identificējusi, ka PII infrastruktūras rekonstrukcijas/renovācijas projektu īstenošanai nepieciešamas investīcijas aptuveni LVL 56 008 974,- apmērā (2006.gadā), savukārt jaunu PII būvniecībai nepieciešamas investīcijas LVL 26 520 874,-. Prognozētās izmaksas vienas PII būvniecībai ar platību 1600 - 2000 m², ņemot vērā viena m² būvniecības izmaksas LVL 600-800,- apmērā, sastāda aptuveni LVL 1 000 000,- līdz LVL 1 500 000,- par vienu pirmsskolas izglītības iestādi ar 120 vietām. Ekonomikas ministrijas standartizētā tehniskā projekta „Dreiliņi – 2” izmantošana ievērojami samazinās izmaksas PII būvniecībai, jo vidēji šāda projekta izstrādāšana maksā LVL 50 000 -70 000,- vienai iestādei.

Veicot izglītības nozares analīzi, tika identificēta virkne iespējamo infrastruktūras projektu (skatīt tabulu nr.21), kurus iespējams realizēt ar PPP modeļa palīdzību.

TABULA NR. 1: IESPĒJAMIE IZGLĪTĪBAS NOZARES PPP PROJEKTI

1. PIRMSSKOLAS IZGLĪTĪBAS IESTĀDES

- PII būvniecība un apsaimniekošana
- PII renovācija un apsaimniekošana
- PII ēku ēdināšanas bloku izveidošana, renovācija un aprīkošana atbilstoši normatīvo aktu prasībām, kā arī ēdināšanas pakalpojumu sniegšana

2. VISPĀRĪGĀS IZGLĪTĪBAS IESTĀDES

- Vispārējās izglītības iestāžu renovācija un apsaimniekošana
- Jaunu vispārējās izglītības iestāžu būvniecība un apsaimniekošana
- Energoefektivitātes uzlabošana izglītības iestādēs
- Vispārīgo izglītības iestāžu ēku ēdināšanas bloku izveidošana, renovācija un aprīkošana atbilstoši normatīvo aktu prasībām, kā arī ēdināšanas pakalpojumu sniegšana

3. SPORTA IESTĀDES

- Sporta bāzu (vai kompleksu) rekonstrukcija atbilstoši starptautiskām prasībām, kā arī jaunbūve
- Nacionālās sporta bāzes
- Vietējās nozīmes sporta bāzes
- Mācību iestāžu sporta bāzes
- Multifunkcionālo sporta haļļu būvniecība un apsaimniekošana

³ Izglītības un zinātnes investīciju programma 2005-2009. gadam

⁴ Izglītības un zinātnes ministrijas darbības stratēģija 2007-2009. gadam

4. SPECIALIZĒTĀS IZGLĪTĪBAS IESTĀDES

- Specializēto izglītības iestāžu ēku būvniecība un apsaimniekošana
- Specializēto izglītības iestāžu ēku renovācija un apsaimniekošana
- Energoefektivitātes uzlabošana
- Vispārīgo izglītības iestāžu ēku ēdināšanas bloku izveidošana, renovācija un aprīkošana atbilstoši normatīvo aktu prasībām, kā arī ēdināšanas pakalpojumu sniegšana

Ņemot vērā ārvalstu pieredzi (Lielbritānija, Grieķija, Francija), kā arī ekspertu viedokli, izglītības nozares PPP projektos ir plašas iespējas izmantot **tipveida projektus**, kā arī vairāku mazāku projektu apvienošanu vienā projektā – **projektu „paketēšanu”**. Tipveida projektu pielietošana īpaši izdevīga varētu būt PII, vispārējās izglītības iestāžu, kā arī sporta nozares infrastruktūras projektiem, ņemot vērā standartizētās prasības šāda veida būvēm. Projektu „paketēšana” būtu pielietojama gadījumos, kad nepieciešams veikt renovācijas vai rekonstrukcijas darbus vairākās tipveida izglītības iestādēs vienlaicīgi, tādējādi panākot mēroga jeb apjoma efektivitāti, samazinot būvniecības izmaksas uz vienu vienību, piesaistot lielāku privātā partnera interesi, kā arī samazinot projekta sagatavošanas un iepirkuma izmaksas.